

Sygnatura akt VII U 1427/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 września 2014 r.

Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący: SSO Izabela Głowacka-Damaszko

Protokolant: Rafał Wyrwa

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 2 września 2014 r. w J.

odwołania T. K. i M. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

z dnia 07 czerwca 2013 r., znak: (...)

nr (...)

w sprawie T. K. i M. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W.

o ustalenie wysokości podstawy wymiaru składek

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. z dnia 07 czerwca 2013 r., znak: (...), nr (...) w ten sposób, że ustala, iż miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne: emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe M. K. z tytułu zatrudnienia przez płatnika T. K. wynoszą: za styczeń 2013 r. 7.000 zł, za luty 2013 r. 2.772,70 zł;

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz wnioskodawczyni T. K. oraz wnioskodawczyni M. K. kwoty po 600 złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VII U 1427/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 07.06.2013 r. nr (...) (znak: (...)) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. ustalił, że miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) M. K. z tytułu zatrudnienia przez T. K. wynoszą:

- za styczeń 2013 r. – 3000,00 zł,

- za luty 2013 r. – 900,00 zł.

W ocenie organu rentowego czynność, polegająca na ustaleniu przez pracodawcę wynagrodzenia za pracę M. K. na poziomie 7000 zł brutto jest nieważna, ponieważ narusza zasady współżycia społecznego, z uwagi na to, że głównym zamiarem zawarcia umowy z tak wysoką podstawą wymiaru składek było skorzystanie z wysokich zasiłków z ubezpieczenia społecznego.

Od powyższej decyzji M. K. oraz T. K. wniosły odwołanie, zaskarżając decyzję w całości i zarzucając:

- naruszenie prawa materialnego, a mianowicie art. 58 k.c. przez przyjęcie, że wypowiedzenie warunków pracy i płacy przedstawione M. K. w dniu 02.01.2013 r., zmieniające jej wynagrodzenie z kwoty 3.000 zł miesięcznie do kwoty 7.000 zł miesięcznie oraz modyfikujące jej zakres obowiązków pracowniczych w znacznym stopniu, było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego;

- naruszenie prawa materialnego, a to art. 58 § 2 k. c. poprzez nie określenie przez zakład z jaką zasadą współżycia społecznego sprzeczna jest umowa pomiędzy pracodawcą, a pracownikiem określająca wynagrodzenie na wysokości 7.000 zł;

- naruszenie prawa postępowania, a to art. 7 zd. 2 k.p.a. poprzez zaniechanie przeprowadzenia postępowania dowodowego, mającego na celu ustalenie dokładnego stanu faktycznego sprawy;

- naruszenie prawa postępowania, a to art. 10 § 1 k. p. a. poprzez nieumożliwienie stronie, której postępowanie dotyczy, wypowiedzenia się co do zebranych materiałów i dowodów oraz zgłoszonych żądań przed wydaniem decyzji.

Wskazując na powyższe, M. K. oraz T. K. wniosły o zmianę zaskarżonej decyzji poprzez ustalenie, że miesięczna podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne M. K. z tytułu zatrudnienia przez płatnika składek T. K. wynosi:

- za styczeń 2013 r. – 7.000,00 zł,

- za luty 2013 r. – 2.772,70 zł.

Wnioskodawczynie podniosły, że ustalone dla M. K. wynagrodzenie na poziomie 7000 zł brutto jest adekwatne do rodzaju wykonywanej przez nią pracy oraz jej szerokiego zakresu obowiązków, a także posiadanych przez nią kwalifikacji zawodowych i w żaden sposób nie narusza zasad współżycia społecznego.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego, podnosząc, że z ustaleń poczynionych przez Zakład wynika, że M. K. została zatrudniona przez płatnika składek PHU (...) S.C. (wspólnicy - T. K., Z. K.) od dnia 01.10.2012 r. na stanowisku doradcy ds. marketingu z miesięcznym wynagrodzeniem w kwocie 3.000 zł. Z dniem 01.01.2013 r. dotychczasowy zakład przeszedł na nowego pracodawcę, tj. T. K., która zmieniła wysokość wynagrodzenia dla M. K. od dnia 01.01.2013 r. na kwotę 7.000 zł. Krótko po zmianie wysokości wynagrodzenia, tj. w dniu 08.02.2013 r. M. K. przedłożyła zwolnienie lekarskie w związku z niezdolnością do pracy.

Zdaniem organu rentowego w sprawie brak jest przekonujących i jednoznacznych dowodów, które świadczyłyby o potrzebie zatrudnienia M. K. z wynagrodzeniem 7000 zł, którego wysokość jest przy tym nieadekwatna do dochodu osiąganego przez T. K. z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej i jej rozmiaru. Mając powyższe na względzie, w tym w szczególności znaczną wysokość wynagrodzenia M. K., nieadekwatną do rozmiaru i rodzaju odpowiedzialności za powierzoną pracę, a także w stosunku do wysokości wynagrodzeń innych pracowników organ rentowy ocenił, że ustalenie w umowie o pracę wynagrodzenia w tej wysokości miało na celu obejście przepisów prawa i uzyskanie przez M. K. większej ochrony ubezpieczeniowej oraz czerpania z tego tytułu korzyści finansowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Przedsiębiorstwo Handlowo-Usługowe (...) s.c.T. K., Z. K.w J.prowadziło działalność w zakresie rozprawiania i sprzedaży produktów (...) S.A.w W..

W dniu 01.10.2012 r. M. K.została zatrudniona w PHU (...) s.c.T. K., Z. K.w J.na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony na stanowisku doradcy ds. marketingu z wynagrodzeniem zasadniczym w wysokości 2.500 zł plus premia miesięczna w wysokości 500 zł. Pisemny zakres zadań i czynności dla M. K.obejmował wówczas: prowadzenie usług promocyjno-reklamowych, wspomaganie procesu sprzedaży przez telefoniczny kontakt z klientem w okresie przedświątecznym, promocję firmy w internecie, budowanie obecności firmy w mediach społecznościowych,

koordynację imprez promocyjnych, planowanie i realizację działań reklamowych w ramach specjalnego funduszu reklamowego(...) (...) oraz badanie rynku i dział konkurencji.

Z dniem 31.12.2012 r. spółka PHU (...) s.c. T. K., Z. K. w J. uległa rozwiązaniu, zaś zakład pracy, w tym pracownicy spółki, przejęty został przez T. K. prowadzącą własną działalność gospodarczą pod nazwą Przedsiębiorstwo Handlowo - Usługowe (...) w J..

W dniu 02.01.2013 r. T. K. wypowiedziała M. K. dotychczasowe warunki pracy i płacy, powierzając jej obowiązki specjalisty ds. reklamy i promocji produktów C. (...) i ustalając wynagrodzenie w wysokości 7000 zł brutto, w tym wynagrodzenie zasadnicze 5000 zł oraz premię za wykonanie planu sprzedaży 2000 zł. Jako przyczynę wypowiedzenia wskazano zmianę profilu handlowego przedsiębiorstwa. Z dniem 28.12.2012 r. nastąpiło bowiem rozwiązanie umów franchisingowych zawartych z (...) S.A., zaś przedsiębiorstwo (...) działało jedynie w oparciu o również przewidzianą do rozwiązania umowę subdystrybucji z działającym w imieniu (...) S.A. dystrybutorem K. S., prowadzącym (...) s.c. K. S., T. S. w K..

Dotychczasowy zakres obowiązków M. K. został poszerzony o: wspieranie doradców ds. sprzedaży z zakresu komunikacji językowej, wsparcie przy zamknięciu projektu unijnego i korespondencji (...) i innymi jednostkami badającymi rozwój biznesu, poszukiwanie nowych dróg rozwoju dla firmy oraz pomoc w opracowaniu, zbadaniu rynku i konkurencji w związku z nowym pomysłem na działalność gospodarczą.

W związku z zagrożeniem ostatecznego ustania współpracy przedsiębiorstwa (...)z (...) S.A.i jego dystrybutorem spółką (...), M. K.zajmowała się przede wszystkim poszukiwaniem i opracowaniem nowych koncepcji działalności przedsiębiorstwa, tworząc projekty tematycznych portali internetowych: „(...)oraz (...)(...)”, a także przygotowaniem wstępnego opracowania planów stworzenia stacji demontażu pojazdów.

Prace nad portalami internetowymi zostały zawieszona z uwagi na nieobecność M. K. w pracy od 08.02.2013 r., spowodowanej ciężką i urodzeniem dziecka, i ponownie podjęte po jej powrocie w maju 2014 r. Opracowanie wstępne wraz z oszacowaniem kosztów, dotyczące planów stworzenia stacji demontażu pojazdów, zostało sporządzone przez M. K. w styczniu 2013 r., jednak działalność w tym zakresie nie została podjęta z uwagi na zbyt wysokie koszty.

W dniu 18.07.2013 r. T. K. podpisała nową umowę franchisingową z (...) S.A. w W..

W okresie nieobecności M. K. T. K. nie zatrudniała na jej miejsce innego pracownika. W maju 2014 r. M. K. wróciła do pracy na poprzednio zajmowane stanowisko z wynagrodzeniem w wysokości 7000 zł.

Dochód T. K. z tytułu prowadzonej działalności w postaci PHU (...) w 2013 r. wyniósł 169,382,70 zł.

/dowód: umowa o pracę z 01.10.2012 r. z zakresem zadań – k.29-31 akt ZUS;

umowa z 31.12.2012 r. – k.28 akt ZUS;

wypowiedzenie z 02.01.2013 r. – k.27 akt ZUS;

zakres obowiązków – k.26 akt ZUS;

wydruki z (...) k.7-12 akt ZUS;

umowy z 04.01.2013 r. o wykonanie portali – k.101-107;

projekty: (...)S.(...) oraz inwestycji - stacja demontażu

pojazdów – k.28-47;

umowy z (...) oraz (...) s.c. – k.58-97;

PIT-36L za 2013 r. – k.163;

zeznania M. T. – e-protokół z 25.03.2014 r. 00:28:22 i dalej;

zeznania Z. K. – e-protokół z 25.03.2014 r. 00:40:43 i dalej;

zeznania Ł. K. – e-protokół z 25.03.2014 r. 01:16:18 i dalej;

zeznania S. W. – e-protokół z 17.07.2014 r. 00:19:55 i dalej;

zeznania J. C. – e-protokół z 17.07.2014 r. 00:31:56 i dalej;

zeznania G. B. – e-protokół z 17.07.2014 r. 00:42:11 i dalej;

zeznania M. K. – e-protokół z 17.07.2014 r. 00:53:12 i dalej/

Płatnik składek T. K. zgłosiła M. K. do ubezpieczeń społecznych, wskazując jako podstawę wymiaru składki: za styczeń 2013 r. kwotę 7000 zł oraz za luty 2013 r. kwotę 2772,70 zł .

Od dnia 08.02.2013 r. M. K. przebywała na zwolnieniu lekarskim w związku z ciążą, pobierając wynagrodzenie za czas niezdolności do pracy do dnia 12.03.2013 r.

T. K.w 2013 r., oprócz M. K., zatrudniała jeszcze 4 pracowników na stanowiskach koordynatorów ds. sprzedaży lub sprzedawcy (...)(...)z wynagrodzeniem w wysokości 1500-1920 zł plus wynagrodzenie wypłacane dodatkowo przez (...)(...)

/bezsporne/

Decyzją z dnia 07.06.2013 r. nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. ustalił, że miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) M. K. z tytułu zatrudnienia przez T. K. wynoszą:

- za styczeń 2013 r. – 3000,00 zł,

- za luty 2013 r. – 900,00 zł.

/dowód: decyzja z dnia 07.06.2013 r. – k.39-45 akt ZUS/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Zaskarżoną decyzją organ rentowy ustalił, że miesięczne podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (emerytalne, rentowe, chorobowe i wypadkowe) M. K. z tytułu zatrudnienia przez T. K. wynoszą:

- za styczeń 2013 r. – 3000,00 zł,

- za luty 2013 r. – 900,00 zł, zaś czynność, polegająca na ustaleniu przez pracodawcę wynagrodzenia za pracę na poziomie 7000 zł brutto jest nieważna, ponieważ narusza zasady współzycia społecznego i miała na celu świadome osiągnięcie nieuzasadnionych korzyści z systemu ubezpieczeń społecznych kosztem innych uczestników tego systemu.

Ze stanowiskiem organu rentowego nie można było się zgodzić.

Sąd zważył, że zgodnie z art. 58 § 2 k.c. czynność prawna sprzeczna z zasadami współzycia społecznego jest nieważna. Jeżeli nieważnością jest dotknięta tylko część czynności prawnej, czynność pozostaje w mocy co do pozostałych części, chyba że z okoliczności wynika, iż bez postanowień dotkniętych nieważnością czynność nie zostałaby dokonana (§ 3).

Przez zasady współzycia społecznego rozumie się obowiązujące w stosunkach między ludźmi reguły postępowania, które za podstawę mają uzasadnienie aksjologiczne (ocenne), a nie prawne. Odwołują się one do powszechnie uznawanych w całym społeczeństwie lub w danej grupie społecznej wartości i ocen właściwego, przyzwoitego, rzetelnego, lojalnego czy uczciwego zachowania. Zgodność czynności prawnej z zasadami współzycia społecznego zależy przy tym od kontekstu faktycznego, a zatem każdorazowo wymaga zbadania okoliczności danego wypadku (por. wyrok SN z 09.10.2009 r., IV CSK 157/09).

W ocenie Sądu, w okolicznościach niniejszej sprawy nie można mówić o nieważności czynności prawnej w postaci ustalenia wynagrodzenia należnego M. K. w wysokości 7000 zł brutto z uwagi na sprzeczność takiego ustalenia z zasadami współzycia społecznego, pomimo, iż rzeczywiście wypowiedzenie warunków umowy o pracę, określające przedmiotowe wynagrodzenie, zostało złożone za ledwie miesiąc przed udaniem się wnioskodawczyni M. K. na zwolnienie lekarskie w związku z ciążą. Należy jednak podkreślić, że jak wynika ze zgodnych zeznań obu wnioskodawczyń, potwierdzonych przez zeznania świadków, a także znajdujących odzwierciedlenie w zgromadzonej dokumentacji, na przełomie 2012/2013 działalność T. K., prowadzona początkowo w formie spółki cywilnej, a od stycznia 2013 r. w formie samodzielnej działalności gospodarczej, była zagrożona utratą dotychczasowego przedmiotu działalności w postaci sprzedaży produktów (...). Z dniem 28.12.2012 r. nastąpiło bowiem rozwiązanie umów franchisingowych zawartych z (...) S.A., zaś przedsiębiorstwo (...) działało jedynie w oparciu o również przewidzianą do rozwiązania umowę subdystrybucji z działającym w imieniu (...) S.A. dystrybutorem K. S., prowadzącym (...) s.c.K. S., T. S. w K.. W związku z zaistniałą potrzebą zmiany profilu handlowego przedsiębiorstwa, T. K. w dniu 02.01.2013 r. wypowiedziała M. K. dotychczasowe warunki pracy i płacy, zwiększając jej wynagrodzenie z 3000 zł do 7000 zł, ale jednocześnie rozszerzając także zakres obowiązków. Dotychczasowy zakres obowiązków M. K. został poszerzony przede wszystkim o poszukiwanie nowych dróg rozwoju dla firmy oraz pomoc w opracowaniu, zbadaniu rynku i konkurencji w związku z nowym pomysłem na działalność gospodarczą. W ramach powyższych obowiązków M. K. zajęła się przede wszystkim poszukiwaniem i opracowaniem nowych koncepcji działalności przedsiębiorstwa, tworząc projekty tematycznych portali internetowych: „(...) oraz (...) in the city”, a także przygotowaniem wstępnego opracowania planów stworzenia stacji demontażu pojazdów. W swoich zeznaniach wnioskodawczyni M. K. szczegółowo opisała przy tym istotę oraz znaczenie opracowywanych przez siebie projektów dla rozwoju przedsiębiorstwa, wskazując przy tym, że są to projekty jej autorstwa, oparte o jej wiedzę i doświadczenie zdobyte podczas wcześniejszej pracy marketingowej oraz podczas pracy przy realizacji projektu unijnego. Zeznania wnioskodawczyni Sąd ocenił jako spójne i logiczne, znalazły one przy tym potwierdzenie zarówno w zeznaniach świadków, zgodnie podających, czym w 2013 r. zajmowała się M. K., jak i w przedłożonych opracowaniach wykonanych przez wnioskodawczynię w spornym okresie.

W dalszym ciągu Sąd zważył, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że opracowanie wstępne wraz z oszacowaniem kosztów, dotyczące planów stworzenia stacji demontażu pojazdów, zostało sporządzone przez M. K. w styczniu 2013 r., jednak działalność w tym zakresie nie została podjęta z uwagi na zbyt wysokie koszty. Z kolei prace nad portalami internetowymi zostały zawieszony z uwagi na nieobecność M. K. w pracy i ponownie podjęte po jej powrocie w maju 2014 r. Zawieszenie powyższych prac było jednak możliwe, ponieważ w dniu 18.07.2013 r. T. K. podpisała nową umowę franchisingową z (...) S.A., co pozwoliło na kontynuowanie jej działalności w dotychczasowym zakresie.

Zdaniem Sądu, mając na uwadze nowy rodzaj obowiązków i czynności wykonywanych faktycznie przez M. K. od stycznia 2013 r., wynagrodzenia wynoszącego 7.000 zł brutto, w tym wynagrodzenia zasadniczego w wysokości 5000 zł oraz premii za wykonanie planu sprzedaży 2000 zł, nie można uznać za wygórowane. W ocenie Sądu praca M. K., polegająca na poszukiwaniu i opracowywaniu nowych koncepcji działalności przedsiębiorstwa, różniła się od jej wcześniejszej pracy doradcy ds. marketingu, w ramach której wnioskodawczyni zajmowała się jedynie bieżącymi sprawami firmy w ramach istniejącego przedmiotu działalności, tj. sprzedaży produktów (...). Od stycznia

2013 r. wnioskodawczyni samodzielnie zajęła się pracami nad opracowaniem i realizacją pomysłów na nowy rodzaj działalności przedsiębiorstwa w oparciu o technologie informatyczne. Właściwe wykonywanie powierzonych wnioskodawczyni obowiązków wymagało od niej znacznego zaangażowania, a także zdobywania i pogłębiania wiedzy w danym zakresie. Nie bez znaczenia pozostają okoliczności podnoszone przez M. K., że na rynku usług w zakresie tworzenia portali internetowych wartość tego typu portalu kształtuje się na poziomie 50.000-60.000 zł, zatem samodzielne stworzenie pomysłu i opracowywanie zawartości, czy opisu grafiki, tak jak to robi wnioskodawczyni, pozwala na znaczne ograniczenie wynikających z tego tytułu kosztów, jedynie do kosztów niezbędnych prac informatycznych.

Na ustalenie wynagrodzenia w wysokości 7000 zł pozwalał również dochód T. K., który z tytułu prowadzonej działalności w postaci PHU (...) w 2013 r. wyniósł 169.382,70 zł.

Reasumując, całokształt okoliczności rozpoznawanej sprawy uzasadnia ocenę, że wypowiedzenie z dnia 02.01.2013 r., którym T. K. wypowiedziała M. K. dotychczasowe warunki pracy i płacy, w zakresie, w jakim strony przyjęły wysokość wynagrodzenia w kwocie 7000 zł, nie jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, a tym samym jest ważne i wywiera wszelkie związane z nim skutki w sferze prawa ubezpieczeniowego.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd uznał, że zaskarżona decyzja jest nieprawidłowa, zaś odwołanie wnioskodawczyni jest zasadne, co skutkowało koniecznością zmiany decyzji poprzez ustalenie miesięcznych podstaw wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne M. K. w kwocie 7000 zł za styczeń 2013 r. oraz w kwocie 2.772,70 zł za luty 2013 r., o czym orzeczono na podstawie art.477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w punkcie I. wyroku.

Orzeczenie o kosztach postępowania zapadło w oparciu o art.98 § 1 k.p.c., zgodnie z którym strona przegrywająca sprawę obowiązana jest zwrócić przeciwnikowi na jego żądanie koszty niezbędne do celowego dochodzenia praw i celowej obrony (koszty procesu). Ponieważ wnioskodawczyni reprezentowane były przez radcę prawnego, wysokość powyższych kosztów ustalona została zgodnie z § 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu.

Biorąc pod uwagę, że wartość przedmiotu sporu w niniejszej sprawie stanowi różnica między zadeklarowaną przez płatnika podstawą wymiaru składek a podstawą wymiaru składek należną według organu rentowego, tj. łącznie 5.872,70 zł, stawka minimalna należna tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wynosi 1200 zł (po 600 zł na rzecz każdej wnioskodawczyni).